

Prodejní síť pro své hudební nástroje si tvořil již od středoškolského studia

Na únorové výstavě Umění dřeva v Praze Holešovicích (viz DM 4/2016) se mně po bezmála třinácti letech připomněl jeden z jejích účastníků jedenatřicetiletý **Ing. Tomáš Dufek** z Dolních Radslavic u Velkého Meziříčí. A to v souvislosti s naším prvním setkáním v roce 2003, kdy se mně při jisté soutěži na tehdejší SOŠ a SOU nábytkářském Rousínov coby její student pochlubil svojí prvotinou, která dala základ jeho současné podnikatelské činnosti. Šlo o didgeridoo (dřevěný dechový hudební nástroj – aerofon) původem z Austrálie, který již během studia prodával nejen spolužákům, ale i na různých festivalech, a k němuž postupem času přidal i další v našich končinách netradiční hudební nástroje jako jsou šamanské bubny, bodhrány, prstové bubny, cajóny, ústní harfy, ozvučná dřívka, berimbau, kantely, štěrchadla apod.

Autor: Ing. František Novák
Kontakt: novak.sd@tiscali.cz
Foto: autor, archiv výrobce a Zdena Sýkorová

Návrhy interiérů nebo raději hudební nástroje?

S hudebními nástroji byt' klasickými se Ing. Tomáš Dufek seznamoval již od svého dětství, nejprve prostřednictvím tahací harmoniky v lidové škole umění a později kytary, mandolíny a foukací harmoniky u táborových ohňů. Díky otci

a jeho malé domácí dílně, v níž se otec coby kovosoustružník věnoval a stále věnuje také soustružení dřeva a drobné truhlářině, měl však velmi blízko i ke dřevu. Po skončení základní školy proto odešel studovat do výše zmíněného Rousínova, kde se v té době otevřel maturitní obor Uměleckořemeslné zpracování dřeva. „Během tohoto studia v mých asi šestnácti letech mně kamarád přinesl ukázat didgeridoo (dechový nástroj v podobě duté dřevěné tyče), který byl pro mě do té doby zcela neznámým. Nicméně neuvěřitelně jsem se pro něj nadchnul, a to jak z herního hlediska,

tak i po stránce jeho zhotovení, neboť mě odjakživa lákalo poznávat dřevo víc do hloubky a vytvářet z něj i něco jiného, než se učilo ve škole. Když jsem posléze vydedukoval, jakým způsobem by se asi mohlo postupovat při jeho dlabání, využil jsem otcovu dílnu a vyrobil si vlastní didgeridoo, po kterém následovaly další kusy jak pro mne, tak i pro kamarády a známé. Tyto nástroje, vyráběné hlavně o víkendech, se u nich setkaly s poměrně slušným ohlasem, a tak jsem se o rok později v doprovodu staršího bratra rozhodl navštívit tehdy již zaběhnutý Trutnov Open Air Festival, přezdívaný

Veškeré nástroje Ing. Tomáše Dufka jsou prodávány s doživotní zárukou

jako Český Woodstock, abych zjistil, jestli by o mé nástroje neměl zájem i někdo jiný," vzpomíná Ing. Dufek na první setkání s didgeridoo. Zájem ze strany účastníků zmíněného festivalu jej motivoval k výrobě dalších kusů, které začal postupně nabízet i na jiných hudebních festivalech (Prázdniny v Telči, Colours of Ostrava, Folkové léto v Náměšti nad Oslavou, Festival Slunce ve Strážnici), kde si spolu s prezentací těchto u nás tehdy málo známých nástrojů postupně a aniž by to tehdy tušil, vytvářel svoji budoucí klientelu. V této mimoškolní činnosti pak pokračoval také při následném studiu na VOŠ ve Volyni, kde vystudoval obor Tvorba nábytku a navrhování interiérů a poté i při dálkově absolvovaném studiu na TU Zvolen s pokračováním na Mendelově univerzitě v Brně (obor Dřevořádkářství), kdy začal své nástroje dodávat (formou komisionního prodeje) i do některých obchodů.

Zvítězilo to druhé

„V té době jsem si přivydělával ještě různými brigádami a vůbec jsem nepřemýšlel o tom, že bych se jednou mohl výrobou nástrojů žít. Tvořil jsem je hlavně pro radost, přičemž každé prodané didgeridoo mě motivovalo k výrobě dalších kusů,“ upřesňuje Ing. Dufek, který po skončení studia nejprve absolvoval několik brigád v různých truhlárnách v okolí Velkého Meziříčí a poté asi půl roku pracoval na poloviční úvazek v jistém bytovém studiu v Třebíči, kde navrhoval interiéry a občas vypomáhal při montážích. „Tato práce mě sice bavila, ale trávit většinu času sezením u počítače bylo pro mě po předchozím období cestování do škol, na festivaly apod. dost sklíčující. Na pozici, kterou jsem zastával, jsem navíc nebyl spokojen s finančním ohodnocením, a když se mé snahy o jeho zlepšení minuly účinkem, rozhodl jsem se zariskovat a vyřídil jsem si živnostenské oprávnění na výrobu a opravy hudebních nástrojů,“ pokračuje výrobce s dovětkem, že stejným způsobem tzv. krok za krokem, jakým si vytvářel síť svých zákazníků, pak začal i s výrobou a vývojem svého současného sortimentu.

Z tuzemských dřevin púlením a dlabáním

Jeho základem se tak pochopitelně stalo didgeridoo, které má své kořeny v Austrálii jako rituální, rytmicko-melodický hudební nástroj tamních domorodců. „Na didgeridoo se hraje technikou cir-

Pro nejdéle vyráběná didgeridoo jsou využívány kmeny a větve s nejrůznějšími růstovými vadami

kulovaného dýchání, přičemž rytmické figury jsou často podbarvovány různými skřeky zvířat a jinými exotickými zvuky. V hudbě je tento nástroj spojován se zpěvem, etnickými bubny, flétnami, tibetskými mísami, ale i klavírem, kytarou, basou, saxofonem a dalšími hudebními nástroji,“ seznamuje nás výrobce podrobněji se svojí nástrojovou prvotinou, kterou původně, v případě australských domorodců, představoval dutý kmen eukalyptu vyžraný termity. Ing. Dufek pro výrobu tohoto nástroje standardně používá tuzemské dřeviny, jako je jilm, jasan, akát, javor, bříza a olše a u nástrojů stavěných na zakázku pak v podstatě jakoukoliv jinou dřevinu podle přání zákazníka. „Zatím se mi však nejvíce osvědčilo tvrdé a houževnaté dřevo jilmu a velmi dobré zkušenosti mám také s měkčí

břízou a olší. U těchto dvou dřevin se často v oddenkové části těsně nad kořeny tvoří výrazné rozšíření a boule s výrůstky ve tvaru špiček, které jednak prospívají zvuku budoucího nástroje a současně působí i esteticky. Použitím vhodné tloušťky stěny a povrchové úpravy na její vnitřní i venkovní straně docílím u nástroje z těchto dřevin takových zvukových vlastností, které by šly přisoudit spíše didgeridoo z tvrdého dřeva,“ pochlubil se Ing. Dufek s tím, že vyhledávání vhodného materiálu neboli jak říká „klacků“ provádí ke konci zimy, kdy je ve dřevě nejméně vody. Tyto klacky se před použitím nejprve pořizem a hoblíkem odkorní a po vysušení povrchové vrstvy se za účelem vytvoření dutiny středem rozříznou po celé délce a následně se každá polovina ještě týž den

Kromě celodřevěných didgeridoo Ing. Dufek spolupracuje také na výrobě teleskopického nástroje s duralovou tyčí a dřevěným rezonátorem

Didgeridoo postupně doplňují rámové šamanské bubny, na které se hraje měkkými paličkami...

vydlabe. „Tímto způsobem mohu nejlépe upravovat tloušťku stěny nástroje a průměry otvoru v celé délce od náustku až k rezonátoru, což jsou pro didgeridoo zásadní rozměry. Tyto parametry je potřeba upravit tak, aby zpětný tlak při hře byl co největší a tím pádem cirkulační dýchání co nejjednodušší a neefektivnější a také aby rezonátor správně plnil svou funkci,“ vysvětluje výrobce. Po vydlabání se obě části slepi voděodolným PVAC lepidlem a takto vytvořené polotovary pak Ing. Dufek skladuje na půdě stodoly, kde je nechává určitou dobu tzv. odležet kvůli vyrovnání vnitřního pnutí a vlhkosti. „Voděodolné lepidlo začne být důležité v okamžiku, kdy se na didgeridoo začne intenzivně hrát, přičemž se do dutiny dostávají i sliny. Kvůli nim a vlhkosti obecně proto vnitřní stranu ještě před lepením impregnuji,“ upřesňuje Ing. Dufek a do-

dává, že pro povrchovou úpravu vnější plochy stěny používá syntetické laky nanášené na nitrocelulózový základ nebo emulzi z včelího vosku, případně lněný olej. Moření provádí jak lihovými, tak vodou ředitelnými mořidly a při zdobení používá vlastní techniky s nádechem původních tak, aby nástroje měly svůj specifický styl.

Jen didgeridoo by mě neuživila

Jelikož tuzemský trh, na který se Ing. Dufek výhradně zaměřuje, není tak velký, aby jej uživila jen didgeridoo prodávaná v cenách od 2 tis. do 4 tis. Kč, začal postupně vyvíjet a vyrábět další netradiční hudební nástroje, jako jsou rámové bubny s klasickým výpletem i laditelné. Do skupiny s klasickým výpletem patří

šamanské bubny, na které se hraje měkkou paličkou a jsou vyráběné jako středně velké a velké s průměrem 420 mm respektive 520 mm. Stejně průměry mají i prstové bubny (dafy) a také tzv. bodhrány (tradiční irské bubny), které jsou díky jednoduché zabudované mechanice laditelné. Bubny jsou v závislosti na typu tvořeny úzkým rámem o šířce cca 80 mm, zhotoveným postupným navrstvením a slepením 3–4 pásů 4 mm silné třívrstvé vodovzdorné překližky. Tento rám je potažený hovězí nebo kozi kůží, která je vypnuta buď polyetylenovým výpletem, nebo v případě laditelných bubnů upevněná k rámu. Ten je v tomto případě složený ze dvou částí, spojených již zmíněnou ladící mechanikou ovládanou imbusovým klíčem.

„Klasický výplet u šamanských bubnů je zhotoven z proužků kůže, kterou jsem dříve také používal a na přání ji aplikuji i dnes. Standardně ale používám polyetylenové provázky, neboť se snažím dělat nikoliv přesné kopie primitivních nástrojů, u nichž při klimatických změnách hrozí, že nebudou hrát, ale skutečné nástroje s čistým a výrazným zvukem použitelné v terapii,“ vysvětluje Ing. Dufek, v jehož sortimentu jsou dnes také cajóny (bubny v podobě bedýnky z 12 mm silné překližky s přední ozvučnou deskou tl. 3 mm) či ústní harfy neboli hudební luky – jedno až třístrunné nástroje podobné loveckému luku, jehož struny jsou rozechívány úderem dřevěné hůlky a rezonátorem je buď hráčova ústní dutina, nebo přídavný rezonátor zhotovený z tykve. Celý sortiment, který směřuje do terapeutických dílen, k hráčům různých etnických skupin či jednotlivcům a je dnes distribuován také prostřednictvím vlastního e-shopu, doplňují ještě kantely, ozvučná dřívka, šterchadla a další podobné dřevěné nástroje. ■

...a také kantely, ústní harfy a další více či méně známé nástroje

Základní faktografické údaje o firmě

Název: Ing. Tomáš Dufek
Místo: Dolní Radslavice
Rok založení: 2008
Počet pracovníků: 1
Web: www.czechdidgeridoo.com

